

ŠIAULIŲ KULTŪROS CENTRAS

3	0	2	2	9	6	7	1	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---

(įstaigos kodas)

KASININKĖS, SANDĖLININKĖS, BILJETŲ PLATINTOJOS SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 18

I. BENDROJI DALIS

1. Dirbti kasininke-sandėlininke kultūros įstaigoje, parduoti įvairių renginių bilietus, teikti informaciją, atlikti informacinių skelbimų apie renginius, skrajučių platinimo darbus ir kt., gali 18 metų asmuo, pasitikrinęs sveikatą, išklauses darbų bei gaisrinės saugos instruktavimus.
2. Darbuotojo darbo ir poilsio režimas:
  - 2.1. darbo laiko norma 40 valandų per savaitę, (neskaitant papildomo darbo, viršvalandžių) nebent darbo teisės normos nustato sutrumpintą darbo laiką ar šalys susitaria dėl ne viso darbo laiko;
  - 2.2. vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, per kiekvieną septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip 48 valandos (neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo laiko);
  - 2.3. darbo laikas, įskaitant viršvalandžius ir darbą pagal susitarimą dėl papildomo darbo negali būti ilgesnis kaip 12 val., neįskaitant pietų pertraukos, ir 60 val. per kiekvieną septynių dienų laikotarpį;
  - 2.4. negali būti dirbama daugiau kaip šešias dienas per septynias paeilui einančias dienas;
  - 2.5. dirbant pagal suminę darbo laiko apskaitą, maksimalusis darbo laikas (įskaitant viršvalandžius, tačiau neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo), vidutiniškai per septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip 48 valandos, skaičiuojant per apskaitinį laikotarpį.
  - 2.6. darbuotojui suteikiamos fiziologinės pertraukos pagal poreikį ir specialios pertraukos, dirbant lauke ar nešildomose patalpose, profesinės rizikos sąlygomis, dirbant sunkų fizinį darbą;
  - 2.7. pertrauka pailsėti ir pavalgyti, ne vėliau kaip po 5 darbo valandų. Jos trukmė ne trumpesnė nei 30 min. ir ne ilgesnė kaip 2 val. (nebent susitarta dėl suskaidytos darbo dienos laiko režimo);
  - 2.8. kasdienio nepertraukiamojo poilsio tarp darbo pamainų trukmė negali būti trumpesnė kaip 11 val. iš eilės, o per 7 paeilui einančių dienų laikotarpį darbuotojui turi būti suteiktas bent 35 valandų nepertraukiamo poilsio laikas. Jeigu darbo dienos trukmė daugiau kaip 12 val., bet ne daugiau kaip 24 val., nepertraukiamojo poilsio tarp darbo pamainų laikas negali būti mažesnis negu 24 valandos.
3. Pranešimo apie nelaimingą atsitikimą tvarka:
  - 3.1. pačiam nukentėjus nelaimingo atsitikimo metu, jei gali, nedelsiant pranešti įmonės vadovui ar jo įgaliotam asmeniui, įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai bei darbuotojų atstovui;
  - 3.2. pamačius ar sužinojus, kad įvyko nelaimingas atsitikimas, suteikti nukentėjusiam pirmąją pagalbą, jei reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą bendruoju pagalbos telefonu 112. Pranešti apie nelaimingą atsitikimą įmonės vadovui ar jo įgaliotam asmeniui;
  - 3.3. kol nelaimingas atsitikimas bus pradėtas tirti, darbo vieta ir įrenginių būklė turi likti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jeigu dėl to kyla pavojus aplinkui esančių darbuotojų gyvybei ar sveikatai, galima daryti tik būtinus pakeitimus apie tai surašant aktą;
  - 3.4. įvykus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą arba iš darbo, kreiptis į gydymo įstaigą ir nedelsiant pranešti įmonės vadovui, ar jo įgaliotam asmeniui.
4. Pranešimo apie darbo metu pastebėtus trūkumus tvarka - savavališkai nešalinti darbo priemonių, įrenginių ir pastatų gedimų, juose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų gedimų; nedelsiant pranešti įmonės vadovui ar jo įgaliotam asmeniui, apie darbo ir darbų saugos priemonių gedimus, apie padėtį darbo vietose, darbo patalpose, pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.

5. Darbuotojas gali atsisakyti dirbti darbus, jei jų saugiai atlikti neapmokytas; jei įrankiai, įrenginiai techniškai netvarkingi; darbo aplinka kelia pavojų sveikatai ir gyvybei; jei kolektyvinės apsaugos priemonės neužtikrina darbuotojo apsaugos nuo rizikos veiksnių, o asmeninės apsaugos priemonės neišduotos; jei asmeninės apsaugos priemonės techniškai netvarkingos, nepatikrintos, neišbandytos.
6. Asmens higienos reikalavimai - dirbti tik su tvarkingais, švariais drabužiais, avalyne; rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis, nelaikyti maisto produktų darbo vietoje ir nevalgyti.
7. Už šios instrukcijos nevykdymą, darbuotojui taikoma LR įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė atsakomybė, priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir pasekmių.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

8. Profesinės rizikos veiksniai, galintys veikti darbuotoją:
  - 8.1. netvarkinga darbo vieta, slidžios grindys, užkrauti judėjimo takai;
  - 8.2. nepakankamas darbo vietos apšvietimas;
  - 8.3. elektros srovės poveikis;
  - 8.4. netvarkingai sukrauti reikmenys, pakuotės, galintys nukristi;
  - 8.5. kritimas iš aukščio (kraunant aukštai, tvarkant, dirbant ant kopėčių);
  - 8.6. galimos infekcijos nuo sergančių žmonių, emocinė įtampa;
  - 8.7. vaikščiojant, nešiojant skelbimus ir kt., kelio slidumas, nelygumai, duobės;
  - 8.8. pavojus kelio važiuojamoje dalyje, judančios transporto priemonės;
  - 8.9. dulkės (organinės ir neorganinės kilmės);
  - 8.10. nepalankios meteorologinės sąlygos, neprognozuojami stichiniai gamtos reiškiniai;
  - 8.11. darbo įrenginių, įrankių saugaus naudojimo taisyklių reikalavimų nesilaikymas.
  - 8.12. galimas naminių ar laukinių gyvūnų užpuolimas;
  - 8.13. galimi smurto atvejai.
9. Būtinės saugos priemonės:
  - 9.1. kasos aparatas turi būti įžemintas;
  - 9.2. darbo vieta turi būti tvarkinga, atitikti ergonominius reikalavimus;
  - 9.3. elektros įrenginiai, kitos darbo priemonės tvarkingos;
  - 9.4. apšvietimas turi atitikti nustatytas normas;
  - 9.5. aptarnaujant klientus, būti dėmesingiems, paslaugiams, mandagiems. Kilus bet kokiems nesklaidumams ar konfliktams, problemų sprendimo pokalbiai turi būti etiški ir kultūringi;
  - 9.6. vaikščioti reikia atsargiai, neužkliūti, nepaslysti, neįkristi į galimai neuždengtą erdmę;
  - 9.7. pertraukų metu ir pasibaigus darbui, rekomenduojama atlikti specialius fizinius pratimus. Kad nesusirgti kojų venų išsiplėtimo ligomis ar opaligėmis, kas dvi valandos 15 min. pailsėti sėdint;
  - 9.8. darbuotojas turi žinoti, kur yra įmonės pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlė, pirminės gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis.
10. Vadovaujantis „Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatų“ reikalavimais, parenkamos ir darbuotojui nemokamai duodamos asmeninės apsauginės priemonės.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

11. Apsivilkti tvarkingus darbo rūbus. Patikrinti darbo vietą, ar ji tvarkinga, ar neslidu, sausa, ar neužkrauti vaikščiojimui skirti praėjimai.
12. Apžiūrėti ar tvarkingas, ar įnulinatas kasos aparatas. Patikrinti blokavimo mechanizmo darbą. Prieš jungiant kasos aparatą į tinklą, reikia uždaryti čekių spausdinimo mechanizmo dureles.
13. Informaciniai stendai, kitos priemonės turi būti išdėstytos tvarkingai, stabiliai. Pagalbines priemones, įrankius, kurių reikės dirbant, patogiai išdėstyti prie darbo vietos.
14. Pastebėjus bet kokius trūkumus, pagal galimybes ir kompetenciją pašalinti juos arba pranešti įmonės vadovui ar jo įgaliotam asmeniui.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

15. Darbo metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, dirbti tik darbo sutartimi suldytą darbą, kai yra žinomi saugūs jo atlikimo būdai, netrukdyti dirbti kitiems. Visur palaikyti tvarką ir švarą.
16. Bendraujant su kitais asmenimis, būti atidiems, nesudaryti konfliktinių situacijų. Susidarius konfliktinei situacijai, kilus realiai grėsmei žmonių saugai ar sveikatai, elgtis ramiai, išeiti iš pavojingos aplinkos ar teritorijos, jei reikia, iškviesti policijos pareigūnus.
17. Darbuotojas turi būti mandagus, tolerantiškas. Dirbti tik darbo sutartimi suldytą darbą. Vykdyti darbo tvarkos, gaisrines saugos taisyklių reikalavimus, palaikyti tvarką, švarą. Darbo priemonės turi būti tvarkingos švarios. Draudžiama patalpose naudoti atvirą ugnį (degtukus, žiebtuvėlius).
18. Kraunant, tvarkant pakuotes, prekes, kitus daiktus, būtina laikytis saugaus krovinių tvarkymo rankomis reikalavimų. Nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė, kai kroviny nuolat pernešamas per pamainą ar dirbant kitą darbą vyrams - iki 30 kg, moterims - iki 10 kg.
19. Viską sandėliuoti lentynose, tinkamai įrengtose vietose. Sudėti taip, kad nebūtų galima užkliudyti, kad nekristų, nebūtų galimybės susižaloti. Krauti ne aukščiau 2 m., palikti priėjimus prie gesintuvų, gaisrinių čiaupų, elektros jungiklių ir skydelių, įėjimo durų, kitų judėjimo takų.
20. Imant aukštai esančius daiktus, kraunant ar atliekat kitus darbus aukštyje, naudoti tvirtas kopėčias su aštriais metaliniais kaiščiais apačioje. Nenaudoti atsiktinių paaukštinimo priemonių.
21. Naudojant aštrias darbo priemones, dirbti atsargiai, kad nesusižaloti rankų, kerpant nelaikyti pirštų arti ašmenų, kirpti nukreipus nuo savęs, kad nukirptos smulkios dalelės nesužeistų veido.
22. Dirbant su klėjais, naudojant chemines priemones, saugotis, kad jų nepakliūtų į akis, ant veido, kvėpavimo takus.
23. Jei tenka naudoti aerosolinius gaminius, aerosolio srovė turi būti nukreipta nuo akių ir veido, elgtis atsargiai, kad neapipurkšti aerosolio srove šalia esančių žmonių.
24. Pastebėjus kasos aparato bet kurių detalių stiprų įkaitimą, pasirodžius kibirkštims, padidėjus triukšmui, išjungti kasos aparatą ir pranešti įmonės vadovui ar jo įgaliotam asmeniui. Draudžiama dirbti kasos aparatu su nuimtu dangteliu ar atviromis durelėmis, esant įjungtam kasos aparatui, remontuoti, valyti ir tepti aparatą. Čekių juostos atplaišas reikia šalinti pincetu.
25. Elektrosaugos reikalavimai:
  - 25.1. neliesti drėgnomis rankomis elektros laidų, kabelių, kištukų, prietaisų ar įrenginių;
  - 25.2. nedirbti su elektros įrankiais ar prietaisais, jeigu prisilietus jaučiamas elektros srovės poveikis;
  - 25.3. nedirbti su netvarkingais elektros įrankiais, prietaisais ar įrenginiais;
  - 25.4. dirbti tik su įžemintais prietaisais bei įrenginiais;
  - 25.5. nesiliesti vienu metu prie įžemintų dalių (centrinio apšildymo radiatorių, vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių kad, esant pažeistai izoliacijai ir šioms dalims turint elektros įtampą, nesusidarytų grandinė tekėti elektros srovei per žmogaus kūną;. Panaudojus elektros įrankį, prietaisą ar įrenginį, tuoj pat jį išjungti;
  - 25.6. nedirbti su kasos aparatu, jei ant jo išsiliejo skysčiai;
  - 25.7. neremontuoti pačiam sugedusio kasos aparato, kištukų, kištukinių lizdų. Tai atlikti privalo darbuotojas, turintis elektrotechninio personalo reikiamą kvalifikaciją;
  - 25.8. pastebėjus elektros instaliacijos pažeidimus, nutraukti darbą, pranešti įmonės vadovui.
26. Darbuotojas turi žinoti naudojamų cheminių medžiagų, darbo priemonių keliamus pavojus, dirbti jomis, laikyti ir sandėliuoti jas tik taip, kaip nurodyta jų gamyklos gamintojos. Draudžiama laikyti darbo vietoje degias ar sprogstamas medžiagas.
27. Atliekant informacinių skelbimų, skrajučių platinimo darbus, laikytis kelių eismo, gamtosaugos, gaisrinės saugos, higienos taisyklių reikalavimų. Saugotis transporto priemonių, valkataujančių šunų, kitų nesaugiai laikomų gyvūnų.
28. Šaltu metu saugotis galinčių kristi varveklių, sniego sankaupų, eiti atokiau nuo jų galimo kritimo vietų.
29. Draudžiama dirbti gyvybei pavojingose vietose
30. Vaikščioti tik praėjimams skirtais takais, eiti atsargiai, kad neužkliūti už galimų kliuvinių, neįkristi į galimai neuždengtas ertmes, netvarkingus perdengimus. Atsargiai lipti laiptais, laikytis

ranka turėklų. Eiti šaligatviu, ten kur jo nėra, kairiuoju kelkraščiu. Daugiaaukščiuose pastatuose, kur įrengti liftai, laikytis liftų naudojimo taisyklių reikalavimų.

31. Vairuojant automašiną, laikytis „KET“ reikalavimų, stebėti automobilio mechanizmų darbą. Įlipti ir išlipti iš automobilio atsargai laipteliais, nešokinėti, tvirtai laikytis rankomis už turėklų.

32. Draudžiama be tiesioginio vadovo žinios patikėti pareigas ar darbo priemones kitam asmeniui, savavališkai atlikti darbus, nesusietus su užduoties vykdymu. Pasišalinti iš darbo vietos galima tik gavus vadovo leidimą.

33. Draudžiama į įmonės teritoriją ir patalpas įnešti alkoholinius gėrimus, būti įmonėje bei dirbti neblaiviam, apsvaigusiam nuo narkotinių, toksinių ar kitokių medžiagų.

34. Draudžiama be įmonės vadovo žinios patikėti pareigas ar darbo priemones kitam asmeniui, savavališkai atlikti darbus, nesusijusius su pardavėjo pareigų vykdymu, pasišalinti iš darbo vietos.

35. Jei tenka naudotis elektriniu virduliu ar mikrobangų krosnele maistui pašildyti, naudoti taip, kaip nurodyta gamyklos gamintojos naudojimo instrukcijose. Šiuos įrenginius statyti ant tvirto horizontalaus paviršiaus, toliau nuo kitų įrenginių, palikti tarpus tinkamam ventiliavimui užtikrinti.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

36. Pastebėjus, bet kokius gedimus, kad gali įvykti nelaimingas atsitikimas ar avarija, nedelsiant nutraukti darbą, imtis priemonių pavojui pašalinti, apie tai pranešti įmonės vadovui.

37. Pastebėjus gaisrą, išgirdus garsinį signalą, informuojantį apie kilusį gaisrą, nedelsiant išeiti iš patalpos evakuacijos keliu. Vadovautis koridoriuose, evakuacijos keliuose (jei yra) esančiais evakuacijos kryptį nurodančiais ženklais. Degančiame pastate liftu naudotis draudžiama.

38. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiajam suteikti pirmąją pagalbą, jei reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą, apie įvykį pranešti įmonės vadovui.

39. Kilus gaisrui, nedelsiant atjungti įtampą, iškviešti ugniagesius bendruoju pagalbos telefonu 112 ir apie tai pranešti įmonės vadovui. Gesinti gaisro židinį pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.

40. Netikėto konflikto ar užpuolimo atveju nesutrikti, veikti ryžtingai, bet saugiai, jei reikia ir yra galimybė, kvieti policijos pareigūnus bendruoju pagalbos telefonu 112.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

41. Sutvarkyti darbo vietą, naudotas darbo priemones. Išjungti elektros įrenginius.

42. Jei darbuotojas iš patalpų išeina paskutinis, užrakinti patalpas, įjungti signalizaciją (jei yra).

43. Nusiplauti rankas su muilu. Apie darbo metu pastebėtus visus nesklandumus pranešti vadovui ar jo įgaliotam asmeniui.

Instrukcijos projektą parengė UAB „Saugotyra“